

Warszawa, dnia 6 lutego 2024 r.

Poz. 94

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 stycznia 2024 r.

w sprawie upamiętnienia 100. rocznicy wydania pierwszego numeru „Wiadomości Literackich”

6 stycznia 1924 roku wydano pierwszy numer „Wiadomości Literackich” – utworzonego i redagowanego przez Mieczysława Grydzewskiego tygodnika, który zapisał się na kartach historii polskiej literatury. Na jego łamach publikowali najważniejsi przedstawiciele życia społeczno-kulturalnego II Rzeczypospolitej, osoby, które należą do panteonu twórczości dwudziestolecia międzywojennego. Dla „Wiadomości Literackich” pisali między innymi: Zofia Nałkowska, Maria Dąbrowska, Kazimierz Wierzyński, Jan Lechoń, Julian Tuwim, Jarosław Iwaszkiewicz, Tadeusz Boy-Żeleński, Jan Brzechwa, Antoni Słonimski, Marian Hemar czy Maria Pawlikowska-Jasnorzewska. Na stronach tego czasopisma debiutował Bruno Schulz. Z tym tygodnikiem byli szczególnie związani przedstawiciele grupy Skamander. Pismo miało charakter liberalny, niemniej nie istniała z góry ustalona linia redakcyjna, dlatego stanowiło ono miejsce prezentowania różnorodnych poglądów, a także zażartych polemik i wymiany opinii.

Wbrew pozorom „Wiadomości Literackie” nie były poświęcone wyłącznie literaturze. Pojawiały się tam również teksty poruszające kwestie związane z innymi dziedzinami sztuki, a w wydawanych dodatkach tematycznych nie stroniono od spraw obyczajowych, naukowych i prawnych. Założenia twórców tygodnika najlepiej oddaje wstęp od redakcji, który 100 lat temu ukazał się w pierwszym numerze „Wiadomości Literackich”:

„Pismo nasze stawia sobie przede wszystkim cele informacyjne. Pragnie przyczynić się w miarę sił i możliwości do nawiązania zerwanego od dawna kontaktu ze sztuką i kulturą europejską. [...] Nie reprezentuje żadnej szkoły estetycznej. Nie walczy o tę czy inną doktrynę. Nie broni i nie chce żadnych dogmatów, krępujących swobodę twórczości. Dlatego proklamuje hasła poszanowania i czci dla każdego sposobu i dla każdego objawu uczciwej pracy w imię sztuki. Ale [...] przyrzeka nieustępliwość i bezwzględność w przełamywaniu wszelkiego rodzaju wstecznictwa, kłamstwa, obłudy, fałszerstwa – społecznego zarówno jak artystycznego”.

W „Wiadomościach Literackich” można było znaleźć artykuły o różnorodnej formie – od wysublimowanych tekstów teoretycznych po reportaże, felietony czy anegdoty. Czasopismo nadawało ton ówczesnej krytyce artystycznej oraz dyskusji na tematy społeczno-polityczne. Siła oddziaływania tygodnika, mimo że nie charakteryzował się wysokim nakładem, była ogromna, gdyż po „Wiadomości Literackie” sięgały najważniejsze osoby ze świata polityki i kultury II Rzeczypospolitej. Pismo starało się łączyć ze sobą cechy publikacji ambitnej i popularnej.

Kontynuacją „Wiadomości Literackich” były, wydawane na uchodźstwie, od 1940 roku „Wiadomości Polskie, Polityczne i Literackie”, a od 1946 roku „Wiadomości”, redagowane nadal przez Mieczysława Grydzewskiego. „Wiadomości” integrowały wówczas polskich emigracyjnych poetów i pisarzy oraz stały się ośrodkiem niezłomnego dążenia do odzyskania przez Polskę niepodległości.

Wpływ tygodnika na polską kulturę jest niebagatelny i zasługuje na szczególne wyróżnienie. Dlatego Sejm Rzeczypospolitej Polskiej pragnie upamiętnić 100. rocznicę wydania pierwszego numeru „Wiadomości Literackich”, na łamach których opisano najważniejsze zjawiska i poglądy charakterystyczne dla tego okresu literackiego, kulturalnego i społecznego.

Marszałek Sejmu: *S. Hołownia*